

LÄNSRÄTTEN I
JÖNKÖPINGS LÄN
Rotel 8

DOM
2004-09-10
Meddelad i
Jönköping

Mål nr 339-04

Ab 2b

KLAGANDE

Individ- och familjeomsorgsnämnden i Nässjö kommun
571 80 NÄSSJÖ

MOTPART

1. Länsstyrelsen i Jönköpings län
551 86 JÖNKÖPING
2. Föreningen Narconon i Huddinge
Box 3081
143 03 VÅRBY

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Jönköpings län beslut 2004-02-03, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd enligt 7 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) att driva hem för vård eller boende

YRKANDE M.M.

Individ- och familjeomsorgsnämnden yrkar att föreningen Narconon i Huddinge ej meddelas tillstånd att driva hem för vård eller boende på fastigheten Lättarp 1:5 i Nässjö kommun.

Föreningen Narconon i Huddinge bestrider bifall till överklagandet.

Länsstyrelsen avstyrker bifall till överklagandet.

DOMSKÄL

Individ- och familjeomsorgsnämnden i Nässjö kommun har anfört bl.a. följande.
Länsstyrelsen har inte kunnat visa att föreståndaren Thomas Pettersson besitter så-

Postadress Box 2201 571 80 NÄSSJÖ	Besöksadress Ö Storgatan 33 A	Telefon 036-15 65 00	Telefax 036-15 66 55	Expeditionstid måndag - fredag 08.00-12.00, 13.00-16.00
---	----------------------------------	-------------------------	-------------------------	---

Tillståndet får förenas med villkor av betydelse för kvaliteten och säkerheten i verksamheten.

Av 6 kap. 4 § socialtjänslagen och 8 kap. 2 § socialtjänstförordningen framgår att socialstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om hem för vård eller boende.

Av 2 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2003:20) om hem för vård eller boende framgår att den som förestår verksamheten vid ett hem för vård eller boende skall ha adekvat högskoleutbildning. Denne skall också ha erfarenhet av liknande verksamhet och vitsordat personlig lämplighet. Av föreskriften framgår vidare i 13 punkter vad föreståndaren bl.a. skall kunna ansvara för.

Av de allmänna råden till nämnda föreskrift framgår att utbildningen som avses bör omfatta minst 120 poäng.

Länsrätten gör följande bedömning.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hem för vård eller boende trädde i kraft den 5 februari 2004, d.v.s. två dagar efter det överklagade beslutet. Föreskrifterna saknar övergångsbestämmelser. Genom föreskriften har krav på högskoleutbildning införts för den som förestår ett hem för vård eller boende.

Av allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser följer att det är de bestämmelser som är i kraft när prövningen sker som skall tillämpas. Undantag kan dock vara uttryckligen föreskrivet i övergångsbestämmelser. Fall kan också tänkas där av omständigheterna framgår att lagstiftaren inte avsett att de nya bestämmelserna skall tillämpas helt enligt de angivna grundsatserna i ett övergångsskede (jfr. bl.a. RÅ 1995 ref. 10 och RÅ 1988 ref. 132).

Föreskriftens syfte är att värna de som vårdas eller behandlas i ett hem för vård och boende och garantera att god kvalitet och säkerhet. Visserligen innebär en tillämpning av föreskriften att de krav som ställs på en föreståndare för verksamheten pre-

dan kompetens som krävs för att leda ett hem för vård eller boende eller att synnerliga skäl föreligger som gör att anvisningarna om akademisk kompetens för föreståndaren skall kringgås. Det är inte visat att Thomas Pettersson har kunskap i att leda och styra verksamheten så att den fortlöpande kan utvecklas och säkras.

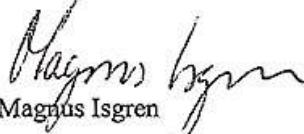
Föreningen Narconon i Huddinge har bl.a. anfört följande. I socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hem för vård eller boende anbefalles visserligen att föreståndaren skall ha akademisk utbildning, men denna föreskrift hade ej trätt i kraft vid länsstyrelsens beslut. Vederbörande föreskrift saknar följaktligen tillämplighet, vartill kommer det principiella förbudet mot normgivning med en för den enskilde negativ retroaktiv effekt. Dessutom kan det ifrågasättas, huruvida ett absolut krav i detta hänseende från en tillsynsmyndighet kan befinnas överensstämma med den överordnade lagtexten i socialtjänstlagen och förordningen. Thomas Pettersson fungerar idag som föreståndare och detta tillsynes klanderfritt för att inte säga berömvärt av tillsynsrapporter att döma. Hänsyn till rimlig konsekvens, likformighet, stabilitet och trygghet talar sålunda starkt mot att i detta ärende finna att han är inkompetent som föreståndare. Efter ärendets inledande och avgörande ikraftträdde föreskrifter och allmänna råd kan av tidigare anförda skäl inte få retroaktiv effekt och beröva Thomas Pettersson en redan laglig förvärvad status. Därtill kommer den relativt låga valör i jämförelse som förordningar måste tillerkännas av central myndighet utfärdade föreskrifter och rekommendationer enligt gängse rättskällelära. Thomas Pettersson saknar högskoleutbildning men har varit engagerad som personal snart femton år. Dennes saknad av akademisk utbildning uppväges av att han har lång erfarenhet av arbete med Narconons målgrupp, han har fortlöpande utbildats inom Narconon i de metoder som användes i verksamheten samt av att han har fungerat som föreståndare och biträdande föreståndare vid två av Narconons behandlingshem. Intet har framkommit som tyder på att han inte fungerat i rollen som föreståndare.

Enligt 7 kap. 2 § socialtjänstlagen får tillstånd att bedriva hem för vård eller boende beviljas endast om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet.

DOMSLUT

Länsrätten bifaller överklagandet och upphäver länsstyrelsens beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 3109/1d)

Magnus Isgren

ciseras och därigenom i viss mån skärps. Detta utgör dock inte tillräckliga skäl att frångå den ovan angivna grundsatsen om tillämplig lagstiftning i detta fall som rör en ny ansökan om tillstånd för ett hem för vård eller boende.

I prop. 1979/80:1 s. 334 uttalas att urvalet av klienter gör att institutionsvårdens behandlingsuppgifter tillhör de svåraste och mest kvalificerade inom socialtjänsten. Mot denna bakgrund är det nödvändigt att man ställer höga krav på utbildning hos personalen och att man sörjer för fortbildning och för kvalificerad handledning och arbetsledning. I proposition 1996/97:124 (s. 146 f) uttalar regeringen att kraven på kvalitet och säkerhet i institutionsvård och heldygnsomsorg för samhällets mest utsatta grupper måste ställas högt om syftet med insatserna skall uppnås.

Socialstyrelsens föreskrift kan i nu aktuellt hänseende inte anses strida mot ordalydelsen i socialtjänstlagen eller socialtjänstförordningen. Lagstiftaren har i förarbetena angett att det skall ställas höga krav på den utbildning som föreståndaren skall ha genomgått för att kunna förestå i målet aktuell verksamhet. Med beaktande av dessa uttalanden framstår det snarare som om föreskriftens krav att föreståndaren skall ha genomgått adekvat högskoleutbildning ligger väl i linje med lagstiftarens intentioner, då en sådan utbildning bl.a. vilar på en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och kontinuerligt kvalitetsgranskas. Det går därför inte att bortse från föreskriftens krav.

Föreningen Narconon i Huddinge har i ansökan om tillstånd för att driva ett hem för vård eller boende angett att Thomas Pettersson skall vara föreståndare. Han har genomgått Narcononprogrammet i Huddinge 1982-83, därutöver har han genomgått ett flertal interna utbildningar inom Narconon. Sedan två år arbetar han som föreståndare för Narconon Huddinge. Tomas Pettersson saknar således högskoleutbildning och uppfyller därmed inte föreskriftens krav. Föreningen Narconon kan därför inte beviljas tillstånd för att bedriva ett hem för vård eller boende på fastigheten Lättarp 1:5 i Nässjö kommun. Individ- och familjomsorgsnämndens i Nässjö kommun överklagande skall bifallas.